

другие виды неравенства: неравенство в доступности образования, медицинской помощи и др., которые в свою очередь порождают снижение уровня и качества жизни наиболее обездоленных слоев населения. Непродуктивное неравенство снижает социальную устойчивость экономической системы, снижается уровень доверия населения к государству.

Одним из наиболее эффективных механизмов государственного перераспределения доходов является использование прогрессивной системы налогообложения, при котором наиболее обеспеченная часть населения облагается большим в процентном отношении налогом, чем менее обеспеченная. Часть полученных налогов государство может использовать для трансфертных платежей, которые при обеспечении их адресности также помогают сократить разрывы в доходах.

Важную роль в решении проблемы неравенства доходов играют также программы социального страхования и государственной помощи, поддержание реальных социальных стандартов (минимальных заработных плат и пенсий), стимулирование предпринимательскую активности, поддержка развития малого бизнеса.

Литература

3. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – 8-ме вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 702 с.
4. Бервено О.В. Влияние чрезмерного неравенства доходов на качество жизни / О.В. Бервено // Проблемы экономики. – 2014. – №1. – С. 304–308.
5. Стиглиц Дж. Цена неравенства. Чем расслоение грозит нашему будущему / Дж. Стиглиц. – М.: Изд-во «Эксмо», 2015. – 511 с.

УДК 378.14

Сало А. В., здобувач
Центральноукраїнський національний технічний університет

КОМПЕТЕНТНІСТНИЙ ПІДХІД ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Інноваційні течії у розвитку світової економіки змістили вектор уваги з виробничої сфери у сферу інтелектуальної праці. Таким чином найбільш цінним ресурсом держави, а також головним фактором її прогресивного розвитку, виступає фахівець. В результаті цього постало питання пошуку найефективніших шляхів забезпечення майбутніх фахівців належними знаннями, вміннями та компетентностями, які будуть використані у процесі взаємодії із зовнішнім середовищем, що швидко розвивається. Одним з таких

шляхів виступає впровадження компетентнісного підходу вищими навчальними закладами (далі ВНЗ) у процес надання вищої освіти. Для найповнішого уявлення про можливості та результати застосування даного підходу у вищій освіті, доречним є розгляд сутності поняття «компетентність».

Незважаючи на те, що термін «компетентність» доволі часто зустрічається у працях вітчизняних науковців, кожен автор по-своєму трактує дане поняття в контексті вищої освіти. Так, В. Химинець поняття «компетентнісний підхід» розуміє як спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості [3, с. 18]. Н. Бібік звертає увагу на необхідності переходу в навчанні «з процесу на результат в діяльнісному вимірі, забезпечення спроможності випускника відповідати новим запитам ринку [4, с. 47]. І. Зязюн, зазначає, що головною метою вищої освіти має бути становлення цілісної і цілеспрямованої особистості, яка володіє багатофункціональними компетентностями [2, с. 13]. Попри розмаїття підходів до трактування поняття «компетентності» основний акцент зосереджений на вмінні застосовувати в реальних ситуаціях набуті знання, навички та трансформувати їх у досвід. Виходячи з цього, можна стверджувати, що основною ідеєю впровадження компетентнісного підходу ВНЗ у процес надання вищої освіти, зокрема вищої, є побудова такого типу освіти, за якого відбувається комплексне засвоєння індивідуумом знань та способів практичної діяльності, в результаті чого він отримує можливість успішно реалізувати свій особистісний та інтелектуальний потенціал у майбутній професійній діяльності.

Серед основних принципів побудови навчального процесу на основі компетентнісного підходу, варто виділити наступні: орієнтація на кінцеві результати; важливість подальшого місця роботи; орієнтація на результати, які можна спостерігати; оцінювання як спосіб судження про рівень компетенції; поліпшений спосіб поєднання і трансфер кредитів [1].

Прикладом застосування компетентнісного підходу у діяльності вітчизняних ВНЗ можна вважати впровадження Європейської кредитно-трансферної системи задля забезпечення єдиної міждержавної процедури виміру й порівняння між закладами освіти результатів навчання студентів, їхнього академічного визнання. Особливістю даної системи є її орієнтація на здобутих компетенціях, аніж часу, який для цього був затрачений.

Застосування компетентнісного підходу у діяльності ВНЗ України стало своєрідним поштовхом до активізації модернізаційних процесів у вищій школі, оскільки його впровадження: гарантує високий рівень і результативність підготовки спеціаліста; сприяє оновленню змісту педагогічної освіти; посилює практичну орієнтацію освіти; забезпечує підвищення конкурентоспроможності випускника школи; орієнтує побудову навчального процесу відповідно до очікуваного чи бажаного результату освіти. Разом з тим, практика впровадження компетентнісного підходу

виявляє окремі недоліки: високу залежність компетентнісного підходу від стандартів; орієнтацію виключно на оцінювання, що не сприяє здобуттю широкої освіти; нестачу стимулів до налагодження взаємодії сфери освіти із ринком праці [5].

Разом з тим, як свідчить європейський досвід, компетентнісний підхід залишається одним з найбільш ефективних методів організації якісного навчального процесу з метою комплексного впливу на професійний та особистісний розвиток майбутніх фахівців. З огляду на викладене, можна констатувати таке: 1) ключовою характеристикою компетентності залишається орієнтація на розкриття як професійного, так і особистісного потенціалу фахівця, формування здатності до ефективної взаємодії та адаптації до змін; 2) застосування компетентнісного підходу у вищій освіті дає змогу оцінювати динаміку як знанневої, так і особистісної складової інтелектуального потенціалу фахівця у процесі професійної підготовки у ВНЗ; 3) в контексті впровадження компетентнісного підходу актуального значення набуває пошук шляхів тісної та плідної взаємодії вищих навчальних закладів і ринку праці.

Література

1. «Довідник користувача Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС)». — Брюссель, 6 лютого 2009 р. — с. 11. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://idgu.edu.ua/pdf/dovidnik.pdf>
2. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи [текст] // Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи: [монографія] / І. А. Зязюн. — К.; Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. — С. 10–18.
3. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [текст] / В. Химинець // Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakinpro.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи [текст] // Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. — К.: «К.І.С.», 2004. — 112 с.
5. Mulder M., Gulikers J., Biemans H.J., Wesselink R. (2010). The new competence concept in higher education: error or enrichment? / In: Münk D., Schelten A. (Hrsg.) Kompetenzermittlung für die Berufsbildung, Verfahren, Probleme und Perspektiven im nationalen, europäischen und internationalen Raum. — Bonn: Bundesinstitut für Berufsbildung; S.189-204.